

Streekplanherziening As Leiden-Katwijk

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

18 december 2008 / rapportnummer 2134-57

1. OORDEEL OVER HET PLAN-MER EN DE AANVULLING DAAROP

De provincie Zuid-Holland heeft het voornemen het streekplan Zuid-Holland West 2003 partieel te herzien voor de As Leiden-Katwijk. Met deze streekplanherziening wordt nadere invulling gegeven aan de Rijnlandroute, Rijn-GouweLijn-west en Locatie Valkenburg. Voor deze herziening wordt een planmilieueffectrapportage (m.e.r.) procedure doorlopen. Bevoegd gezag bij deze procedure zijn de provinciale staten van Zuid-Holland.

Tijdens de toetsing van het milieueffectrapport (plan-MER) heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna de Commissie¹) aan bevoegd gezag en initiatiefnemer kenbaar gemaakt dat in het plan-MER naar haar oordeel op een aantal onderdelen essentiële informatie ontbreekt. Op 28 november 2008 is nadere informatie aangeleverd over de gevolgen voor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden in de vorm van een passende beoordeling.

De Commissie is van oordeel dat de effectbepaling in deze passende beoordeling op hoofdlijnen juist en navolgbaar is uitgevoerd. De conclusie dat significante gevolgen voor de Natura 2000-gebieden “Meijndel en Berkheide” en “Coepelduynen” op dit niet moment niet zijn uit te sluiten maar dat mitigatie bij de latere gedetailleerde planuitwerking soelaas *kan* bieden acht de Commissie plausibel².

De Commissie constateert echter eveneens dat **het plan-MER na aanvulling nog niet alle essentiële informatie voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming** bevat.

- Onduidelijk is op basis waarvan keuzes zijn of nog worden gemaakt ten aanzien van mogelijke alternatieven van de afzonderlijke planonderdelen. De samenhang tussen de planonderdelen is onduidelijk, wat onder andere gevolgen heeft voor de gegeven effecten van verkeer (§2.1);
- De beoordeling van milieueffecten is niet in alle gevallen navolgbaar, zoals bij verkeersafwikkeling (§2.2);
- De natuurinformatie ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur en beschermde en kwetsbare soorten is onvolledig (§2.3).

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Keuzes en samenhang planonderdelen

Keuzes in het plan-MER worden impliciet gemaakt, waardoor het voor betrokkenen en belanghebbenden moeilijk te volgen is op basis waarvan keuzes worden gemaakt. Onduidelijk is op basis van welke keuzes de alternatieven ontwikkeld zijn en op basis waarvan alternatieven zijn afgefallen.³ Ook is onvoldoende inzicht gegeven in de samenhang tussen de verschillende onderdelen en de daarmee samenhangende milieueffecten.

¹ Voor informatie over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie, samenstelling van de werkgroep en een overzicht van de door de initiatiefnemer aangeleverde stukken wordt verwezen naar bijlage 1. In bijlage 2 is een overzicht van de zienswijzen opgenomen.

² De passende beoordeling maakt op grond van artikel 7.2a, tweede lid, Wet milieubeheer integraal onderdeel uit van het milieueffectrapport (MER).

³ In de zienswijzen (oa nummers 2, 4, 5, 7, 12 en 20) komt naar voren dat de alternatievensselectie onduidelijk is.

Voor een groot deel van de benodigde informatie voor dit plan-MER is teruggevallen op informatie behorend bij reeds uitgevoerde of lopende (plan)mer-procedures voor de RijnGouweLijn-west en voor plan Valkenburg. Ten aanzien van de Rijnlandroute is minder gedetailleerd materiaal afkomstig uit de MKBA studie beschikbaar. Dit leidt ertoe dat het detailniveau van de gepresenteerde milieu-informatie voor de drie planonderdelen onevenwichtig is. Hierdoor is het onduidelijk of bij de conclusies voldoende rekening gehouden is met de milieueffecten van de Rijnlandroute.

2.1.1 Verkeer en infrastructuur

Het plan-MER geeft onvoldoende inzicht in de effecten van de planonderdelen ten aanzien van het thema verkeer en vervoer. Er wordt geen inzicht gegeven in de veranderingen in het verkeersaanbod ten gevolg van de komst van de woningbouw op locatie Valkenburg in samenhang met de Rijnlandroute. Basisgegevens, zoals intensiteiten en intensiteit/capaciteit-verhoudingen op relevante wegen als gevolg van de (Rijnlandroute)alternatieven, ontbreken.⁴

Het is niet duidelijk of het extra verkeer op de A44 richting Wassenaar/Haaglanden wel verwerkt kan worden. In het plan-MER ontbreekt de orde van grootte van de verkeersintensiteiten die op de Rijnlandroute worden verwacht. De effecten van de realisatie van locatie Valkenburg en de Rijnlandroute op de verkeersintensiteiten van de A4 en de A44 Noord en Zuid zijn niet in het plan-MER opgenomen, terwijl uit de MKBA bij de Rijnlandroute blijkt dat er (afhankelijk van het alternatief) significante toe- of afnamen van die intensiteiten zijn. De conclusies ten aanzien van de toekomstige automobilititeit zijn gebaseerd op niet onderbouwde aannames over toekomstige belasting en daarbij te treffen maatregelen op verschillende wegen (zoals N206 en N441).

Door de wijze van effectbepaling is het niet mogelijk na te gaan in welke mate (congestie- en capaciteits)problemen optreden op de verschillende wegen in het plangebied. Kwantitatieve verkeer- en vervoergegevens ontbreken grotendeels in het plan-MER.⁵ Het plan-MER geeft enerzijds een globale inventarisatie van de effecten op de kwaliteit van de leefomgeving van de drie voorgenomen plannen in het onderzoeksgebied, anderzijds wordt een gedetailleerdere inventarisatie van de effecten van de verschillende alternatieven van de Rijnroute gegeven. Hierdoor ontstaat een onevenwichtige benadering bij de bepaling van de geluidbelasting en luchtkwaliteit. De beoordeling van de effecten op de aspecten geluid en luchtkwaliteit is daarmee niet navolgbaar.

■ De Commissie adviseert om een geaggregeerde verkeerskundige analyse te maken van de toekomstige omvang van de mobiliteit in en om het plangebied⁶ en de daaruit voortvloeiende milieueffecten.⁷

⁴ Onder meer zienswijzen 7, 22 en 23 gaan eveneens in op de verkeersgegevens.

⁵ In het MKBA bij de Rijnlandroute is wel een verkeersprognose opgenomen.

⁶ Van belang is het studiegebied zo ruim te kiezen dat alle significante effecten in beeld worden gebracht.

⁷ Denk daarbij voor geluid aan bijvoorbeeld aantallen geluidgehinderden, aantallen personen en geluidgevoelige bestemmingen binnen de respectievelijke Lden contouren en oppervlaktes Natuur- en stiltegebieden binnen de 40 dB(A) contour. Voor luchtkwaliteit kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het weergeven van het aantal overschrijdingen en het oppervlak, aantal woningen en/of weglengte waar de grenswaarden voor PM₁₀ en NO_x overschreden worden.

- De Commissie adviseert deze analyse uit te voeren voorafgaand aan de planvaststelling, omdat informatie betreffende prognoses van het verkeersaanbod richtinggevend kan zijn voor de keuzen in alternatieven en de vervolgitwerkingen.

2.2 Beoordeling van milieueffecten

De beoordeling van de milieueffecten is niet navolgbaar.⁸ De beoordeling is kwalitatief (op basis van expert judgement) waarbij onduidelijk is welke overwegingen zijn gehanteerd. Voorbeelden hiervan zijn:

- bij het onderdeel *versnippering* (pagina 44 plan-MER) wordt alleen gescoord op “Oude Rijn” en “Overig”. Het is onduidelijk waarom alleen een score voor deze twee gebieden wordt gegeven;
- bij het onderdeel *verdroging*: de scores in de tabel (pagina 44 plan-MER) zijn overal “0”, terwijl in de informatie behorende bij plan Valkenburg⁹ “-” gescoord wordt;
- bij het onderdeel aantasting *biodiversiteit* (pagina 44 plan-MER) is de score “0/-” niet navolgbaar. Uit het plan-MER blijkt niet dat de beschikbare natuurgegevens voor deze beoordeling gebruikt zijn;
- bij het onderdeel *geluid*: de alternatieven worden gebaseerd op berekeningen bij slechts een paar te verwachten knelpunten, er wordt geen inzicht gegeven in de ligging en de ernst van mogelijke knelpunten van de drie planonderdelen in cumulatie;
- bij het onderdeel *verkeer*: er wordt geen inzicht gegeven in hoeverre de onzekerheden in de verkeerssamenstelling, de intensiteit en congestiekanalen op de Rijnlandroute de gegevens bij luchtkwaliteit en geluid beïnvloeden;
- bij het onderdeel *verkeersafwikkeling*: de scores op intensiteit en afwikkeling van autoverkeer zijn niet eenduidig te herleiden en lijken te zijn samengesteld uit verschillende achtergrondgegevens;¹⁰
- de beoordeling van de effecten op *langzaam verkeer* (pagina 51 plan-MER) is vanuit plan Valkenburg afgeleid. De effecten van de tracékeuze van de RijnGouweLijn-west en de Rijnlandroute op langzaam verkeer (zoals barrièrewerking) zijn hierin niet opgenomen;
- bij de *verkeersveiligheidsbeoordeling* (pagina 52 plan-MER¹¹) wordt gesteld dat verkeersveiligheid vooral betrekking heeft op kwetsbare deelnemers. Hierdoor wordt de verkeersveiligheid van gemotoriseerd verkeer (behalve voor het knooppunt Leiden-West) buiten beschouwing gelaten. Een onderbouwing van deze keuze ontbreekt.

De beoordeling is niet navolgbaar. Dit wordt mede veroorzaakt door de 'optellingen' van plussen en minnen en het niet toelichten van de beoordelingen. Zo is onduidelijk hoe een score “+/-” (tabel pagina 61 plan-MER) moet worden gelezen (toelichting pagina 40 plan-MER). Naast de effectbeoordeling is de toetsing op doelbereik niet navolgbaar.

- De Commissie adviseert de beoordeling van de milieueffecten nader te onderbouwen.

⁸ Zienswijzen nummer 7 en 20 constateren dit eveneens.

⁹ plan-MER Valkenburg

¹⁰ Bijvoorbeeld de score ten aanzien van de verkeersafwikkeling N44 wordt in de tabel op pagina 49 als “0/+” gescoord. In het MKBA bij de Rijnlandroute wordt (pagina 20 MKBA) een lichte afname van verkeer geconcludeerd. In het plan-MER Valkenburg (pagina 38) komt men op een kleine toename.

¹¹ In het MKBA bij de Rijnlandroute en het plan-MER Valkenburg is dit eveneens het uitgangspunt.

2.3 Natuur

De gevolgen voor de natuur van de plannen die deze partiële herziening van het streekplan mogelijk moet maken, zijn niet inzichtelijk gemaakt.

2.3.1 EHS en ecologische verbindingzones

Door het plangebied lopen verschillende ecologische verbindingzones die onderdeel uitmaken of lijken uit te maken van de Ecologische hoofdstructuur (EHS). In het plan-MER wordt niet inzichtelijk gemaakt waar de EHS en de verbindingzones precies liggen en wat de status van de verbindingzones is. Ook is het niet duidelijk hoe de opgave voor 650 ha groenontwikkeling op locatie Valkenburg en de versterking van de groenblauwe zone hierin passen.

Aantasting van de EHS kan optreden via ruimtebeslag (bijvoorbeeld het verdwijnen van het in het streekplan genoemde “waardevol weidevogelgebied”) en door de cumulatieve indirecte effecten (verdroging, peilveranderingen, depositie, geluid en kunstlicht). Of aantasting plaatsvindt wordt niet concreet gemaakt. Onduidelijk is of het voornemen past in het provinciale beleidskader en hoe wordt omgegaan met de compensatieplicht die hiervoor aan de orde kan zijn. Hoewel de uitwerking van een eventuele compensatieopgave kan worden opgepakt bij de daadwerkelijk uitwerking van de plannen, is het aanbevelenswaardig de essentie in de streekplanherziening te verwerken.

- De Commissie adviseert de gevolgen voor de EHS (inclusief ecologische verbindingzones), inclusief mogelijkheden voor mitigatie en in voorkomend geval compensatie alsnog inzichtelijk te maken.

2.3.2 Beschermd en kwetsbare soorten

Het plan-MER geeft geen inzicht (ook niet op hoofdlijnen) in:

- a) het belang van de streek voor beschermde en kwetsbare soorten¹²;
- b) de potentiële effecten van de planonderdelen op beschermde en kwetsbare soorten;
- c) de (eventueel nodige) mitigerende maatregelen.

In het plan-MER wordt aangegeven dat er geen belemmering vanuit de Flora- en faunawet is ten aanzien van de uitvoer van deze streekplanherziening. Er zijn echter (in tegenstelling tot dat wat vermeld staat in het plan-MER) weinig gedetailleerde veldinventarisaties verricht.¹³ Het is daardoor niet duidelijk of en welke beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied.

- De Commissie adviseert de consequenties van deze kennisleemten aan te geven
- Daarnaast adviseert de Commissie om ten behoeve van vervolgstappen aan te geven hoe in de benodigde informatie kan worden voorzien.

¹² Soorten zoals genoemd in Tabel 2 en 3 van de AMvB Flora- en faunawet van februari 2005 ('vrijstellingbesluit')

¹³ Zoals ook gemeld in de MKBA Rijnlandroute (pagina 56), het plan-MER en de passende beoordeling van plan Valkenburg.

3. OVERIGE OPMERKINGEN EN AANBEVELINGEN

De opmerkingen in het verdere advies hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen maar kunnen wel van belang zijn voor de verdere besluitvorming over de verschillende planonderdelen. De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Passende beoordeling

Plan-MER

In het oorspronkelijke plan-MER (maart 2008) was geen passende beoordeling opgenomen. Het plangebied ligt echter op korte afstand van het duingebied “Meijendel en Berkheide” en “Coepelduinen”, beide aangemeld als Habitatrictlijngebied en geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang.¹⁴⁺¹⁵ Op grond van objectieve gegevens was niet uit te sluiten dat het voornemen afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor de Natura 2000-gebieden. Een eerste passende beoordeling is daarom in oktober 2008 opgesteld en in het plan-MER opgenomen.

In deze in oktober 2008 aan de Commissie toegezonden passende beoordeling¹⁶ ontbrak echter nog essentiële informatie. Daardoor was het niet mogelijk om te beoordelen wat de gevolgen van de alternatieven kunnen zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden.

De Commissie constateerde dat er informatie ontbrak ten aanzien van:

- de aanwezige habitattypen en soorten en de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitattypen en soorten;
- en de effecten van het voornemen daarop.

De Rijnlandroute leidt tot meer verkeer en daarmee tot meer stikstofdepositie. De achtergrondconcentratie in het Natura 2000-gebied Meijendel en Berkheide is voor tenminste één habitatype op dit moment hoger dan de kritische depositiewaarden. De getrokken conclusie dat voor de Rijnlandroute geen significante gevolgen worden verwacht volgde niet uit de beschikbare informatie.

De effecten van de planonderdelen in samenhang met de effecten van andere belangrijke projecten die op de achtergrond spelen (650 ha groenontwikkeling, de binnenstedelijke woningbouw van 16.000 – 21.000 woningen, 170 ha bedrijventerrein, 42 ha kantoren, ontwikkelingen langs de Oude Rijn en uitbreiding van de zandwinning) waren onduidelijk.

¹⁴ In het ontwerp-aanwijzingsbesluit Meijendel en Berkheide worden instandhoudingsdoelstellingen opgenomen voor de habitattypen 2120 (Witte duinen), 2130 (Grijze duinen), 2160 (Duinen met duindoorns), 2180 (Duinbossen) en 2190 (Vochtige duinvalleien), en daarnaast voor de soorten Nauwe Korfslak, Meervleermuis en Gevlekte witsnuitlibel. Bij de Coepelduynen gaat het alleen om habitattypen, grotendeels de voorgenoemde.

¹⁵ Daarnaast zijn delen van Berkheide en Coepelduynen aangewezen als Staats- en Beschermd Natuurmonument. Bij de definitieve aanwijzing als Natura 2000-gebied worden te behouden natuurwaarden van de Natuurmonumenten opgenomen in de instandhoudingsdoelstellingen.

¹⁶ Deze informatie is opgenomen in “aanvulling op de planmer, streekplanherziening as Leiden Katwijk, oktober 2008”, deze is ter inzage gelegd op 13 oktober 2008.

Aanvullende informatie/ passende beoordeling

Aanvullend op het plan-MER is in november 2008 een nieuwe passende beoordeling opgesteld.

Het wettelijk kader (hoofdstuk 2) is hierin correct uiteengezet. Tevens is de ontwikkeling As Leiden-Katwijk (hoofdstuk 3) correct weergegeven. De Commissie is van oordeel dat de op hoofdlijnen uitgevoerde effectbepaling juist en navolgbaar is. De conclusie dat significante gevolgen voor beide Natura 2000-gebieden op dit moment niet zijn uit te sluiten maar dat mitigatie bij de latere gedetailleerde planuitwerking soelaas *kan* bieden acht de Commissie op grond van de op pagina 42-43 van de passende beoordeling gesuggereerde maatregelen (zoals het afvangen van NO_x met schermen) plausibel.

Een project kan uiteindelijk doorgang vinden wanneer de natuurlijke kenmerken van een gebied niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen. Op basis van de huidige beschikbare informatie is het niet zeker of geen aantasting van natuurlijke kenmerken plaatsvindt.¹⁷

Verkeersintensiteit

De onderbouwing van de stelling dat alleen het noordoostelijk deel van Meijendel en Berkheide gevolgen zal ondervinden van de toegenomen verkeersintensiteit op de N206 is niet navolgbaar.

Cumulatieve effecten

De conclusie dat de andere ontwikkelingen in de regio de negatieve effecten van locatie Valkenburg en de Rijnlandroute elkaar mogelijk versterken, maar dat dit niet het geval is voor de RijnGouwelijn lijkt de Commissie plausibel.

- De Commissie wijst er op dat de passende beoordeling op planniveau is uitgevoerd (dat wil zeggen passend bij de beschikbare projectinformatie en het niveau van de besluitvorming). In een later stadium, bij verdere uitwerking van deze plannen, dienen daarbij aansluitende passende beoordelingen te worden opgesteld.¹⁸

¹⁷ Ten aanzien van de mogelijk te doorlopen laatste stap van de ADC-fase wijst de Commissie er zekerheidshalve op dat dit een complex proces is dat tijdige voorbereiding vergt. Voor een recent overzicht van de bestuurlijke en praktische 'voetangels en klemmen' bij compensatie verwijst de Commissie naar: Woldendorp H. 2008. Natuurcompensatie volgens de Habitatrichtlijn (2); praktische ervaringen. *Journal Flora en fauna* 4/5; 87-98.

¹⁸ Pagina 5 passende beoordeling "De planuitwerking is nog onvoldoende concreet om de passende beoordeling op een zodanig detailniveau uit te voeren dat dit ook voldoende is voor een definitieve besluitvorming/vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet".

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van Zuid-Holland

Besluit: streekplanherziening

Activiteit: partiële herziening streekplan Zuid-Holland west 2003 voor As Leiden Katwijk

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- plan-MER As Leiden Katwijk
- bijlagen bij het plan-MER
- Passende Beoordeling As Leiden Katwijk: toetsing van de voorgenomen ontwikkeling aan de Natuurbeschermingswet
- aanvulling op het plan-MER streekplan herziening As Leiden Katwijk
- zesde partiële herziening streekplan zuid-Holland west 2003: As Leiden Katwijk
- Rijnlandroute: structurerend element in de As Leiden Katwijk; Maatschappelijke kosten-batenanalyse
- plan-MER locatie Valkenburg
- passende beoordeling woningbouwlocatie Valkenburg
- 1^e Fase Tracenota/MER RijnGouwelijk-west

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van deze zienswijzen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in De Voorschotense Courant van: 28 mei 2008

ter inzage legging: 3 juni 2008 t/m 15 juli 2008

aanvraag toetsingsadvies: 1 juli 2008

toetsingsadvies uitgebracht: 18 december 2008

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een voldoende plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

dr. G.J. van Blokland

ing. P.J.M. van den Bosch

ir. W.H.A.M. Keijsers

ir. C.T. Smit (secretaris)

M.A.J. van der Tas (voorzitter)

ing. R.L. Vogel

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Holland Rijnland, Leiden
2. Gemeente Zoeterwoude, Zoeterwoude
3. Gemeente Alkemade, Roelofarendsveen
4. Stadsgebied Haaglanden, Den Haag
5. Gemeente Noordwijk, Noordwijk
6. Gemeente Katwijk, Katwijk
7. Gemeente Voorschoten, Voorschoten
8. Gemeente Zoeterwoude, Zoeterwoude
9. Gemeente Oegstgeest, Oegstgeest
10. Martin en Jeannette Arbouw en 108 gelijkkluidende van bewoners uit Voorschoten, Leiden, Voorburg en Wassenaar
11. Ministerie van VROM, Den Haag
12. Gemeente Wassenaar, Wassenaar
13. Stichting Luchtsportcentrum Valkenburg, Voorburg
14. Platform Glastuinbouw Duin- en Bollenstreek, KATwijk
15. LTO Noord, Haarlem
16. K.G. van der Poel, W.J. Rietveld, P.D.W. Geerling, Wassenaar, namens De vrienden van Wassenaar, de lokale politieke partij Wat Wassenaar Wil en de afdeling Wassenaar van de VVD. Meer dan 3000 mensen van 18 buurtverenigingen hebben dit bezwaar onderschreven.
17. Bedrijfsleven Duin- en Bollenstreek
18. Milieu Overleg Duin- en Bollenstreek, Noordwijk
19. Stoomtrein Valkenburgse Meer en het Nationaal Smalspoormuseum, Valkenburg
20. Stichting Behoud Stad, Natuur en Landschap Rijnland, Den Haag
21. Stichting Leefbaar Katwijk, Katwijk
22. Stichting Valkenburg Groen, Wassenaar
23. Vereniging Oost West, Thuis Best, Wassenaar
24. Wijkraad Stevenshof, Leiden
25. Duinbehoud, Leiden
26. Milieudefensie Leiderdorp, Leiderdorp
27. Fractie Wat Wassenaar Wil, Wassenaar
28. Flora Holland, Rijnsbrug
29. Sight, Zetten, namens Van Herwaarden Beheer BV te Hillegom
30. Tuinbouwgebied "Zijlhoek de Woerd", Valkenburg
31. Cleton & Com namens Ontwikkelingscombinatie Park Allemansgeest C.V., Rotterdam
32. Kamer van Koophandel, Leiden
33. LaGro Advocaten namens v.o.f. Knijnenburg en Knijnenburg, Wassenaar
34. 19 ondertekenaars
35. P.J.M. Remmerswaal, Valkenburg
36. Kwekerij "Lentevreugd" Wassenaar
37. Mr. F.J. Kooper, Leiden
38. Mevr. R. Begeer, Voorschoten
39. W.J. Mekking RA, Voorschoten
40. Jeroen Weekenborg, Helma van Marrewijk, Voorschoten
41. Marieke Gorrée, Leiden
42. P.A.M. Mom, Leiden
43. ing. J.G.M. van Muiden en drs. C. Kranenburg, Leiden
44. ir. C.M.N. Belderbos, Wassenaar
45. J.H. de Vries, Wassenaar
46. Th. L. Keijzer, Voorschoten
47. Peter Mechelse, Voorschoten
48. C.H.R. Berbee, Voorschoten
49. Fam. van Engelenburg, Voorschoten
50. Fam. C.H.J. Hilders, Voorschoten
51. Fam. H.M.P.M. Rooijackers, Voorschoten

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Streekplanherziening As Leiden-Katwijk

De provincie Zuid-Holland heeft het voornemen het streekplan Zuid-Holland West 2003, partieel te herzien voor de As Leiden-Katwijk. Met deze streekplanherziening wordt nadere invulling gegeven aan de Rijnlandroute, RijnGouweLijn-west en Locatie Valkenburg. Bij deze streekplanherziening is een plan-milieueffectrapport opgesteld. Bevoegd gezag bij deze procedure zijn de provinciale staten van Zuid-Holland

ISBN: 978-90-421-2496-7